

N:o 32.

Ank. till Riksd. Kansli den 14 Maj 1875, kl. 7 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt förslag om förändrad lydelse af 58 och 110 §§ i Kongl. Stadgan om skiftesverket i riket den 9 November 1866.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Lag-Utskottet remitterad motion (N:o 93) har Herr *J. Sandstedt* föreslagit, "att Riksdagen måtte för sin del besluta en författning, hvarigenom förordnas att 58 och 110 §§ i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 November 1866 skola erhålla följande lydelse:

58 §.

Kan genom egoutbyte i andra fall, än nu nämnda äro, beqvämighet för odling eller häfd, eller annan dylik fördel vinnas, då må det, utan hinder af förut fastställt skifte, ske på sätt i 56 § sägs och med iakttagande af hvad i 57 § för särskilda fall är föreskrifvet; dock får sådant utbyte ej så utsträckas, att den förra egoindelningen derigenom i väsentlig mån rubbas, utan så är, att alla, hvilkas rätt är af frågan beroende, derom sig förena.

110 §.

Den kostnad, som till skifte fordras, så till landmätarens och gode mäns aflöning, som till karte- och protokollslösen, äfvensom till handtlangning, skola,
Bih. till Riksd. Prot. 1875. 7 Saml. 23 Häft.

der ej annorlunda är särskildt stadgadt, alla delegare, hvilkas egor dervid ingått, gemensamt vidkännas, hvar och en eftersom han vid skiftet egolott nju-tit. I kostnad för annan landmåte riförrättning, som flere rörer, tage en hvar, som deraf nytta hafver, del efter ty, som skäligt pröfvas; dock icke i fråga om egoutbyte enligt 58 §, i hvilket fall kostnaden skall gäldas af den, som förrättningen påkallat.“

Enligt 56 § skiftesstadgan kan egoutbyte mot jordegares bestridande egor allenast i två fall, det ena, då mot angränsande by eller hemman förekomma råskilnader, hvilka, till besparing i hägnadsbesväret och lättnad i häfden, kunna genom egoutbyte ledas efter räta linier, och det andra, om sådan egoblandning förefinnes, att den ena byn har en jordeg helt och hållet inom den andras område. Uppstår åter i andra fall, än dessa, fråga om egoutbyte, då länder till efterrättelse 58 §, enligt hvilken det ej må ske med mindre vederbörande jordegare sig derom förena.

Då skiftesstadgan sålunda medgifver, att, för beredande af lättnad i hägnadsbesvär eller häfd, egoutbyte i de begge omförmälda fallen må mellan olika byar och hemman, som tillföre icke haft samfälda egor, utan samtliga jordegares samtycke, kunna, der någon af dem icke deraf lider synnerligt men, försiggå och sålunda verka till rubbning af rågång, som kan vara genom laga skifte fastställd, synes det vara med berörda medgifvandes grund — det allmännas intresse af en väl ordnad egodelning — förenligt och öfverensstämmande, att under enahanda vilkor i sådan rågång i allmänhet tillstådja ändring, der bekvämlighet för odling eller häfd, eller annan dylik förmån kan genom utbyte af jord beredas. En sådan lagförändring är ock af behovet i hög grad påkallad dels i följd deraf, att många äldre laga skiften äro så olämpligt inrättade, att en reglering af rågångarna de olika egolotterna emellan är synnerligen erforderlig, dels ock derföre att, i anseende till den mängd jernvägsanläggningar, sjösänkningar och vattenafledningar, som på senare tider egt rum, på många ställen uppkommit förändrade förhållanden, hvilka vid skiften, som förut blifvit verkställda, icke kunnat förutses och göra egoutbyten numera önskvärda och nyttiga. Helgden af den fastställelse, som en gång åkommit ett laga skifte, synes i de fall, till hvilka motionären åsyftar få rättigheten till obligatoriskt egoutbyte utsträckt, icke vara större än i de likartade två fall, då en sådan rättighet enligt nu gällande lag redan förefinnes; men dock torde denna helgd böra tillmätas den vikt, att den ene jordegarens rätt uti ifrågavarande hänseende icke må gifvas sådan omfattning, att utbytet kan för den andre medföra någon väsentlig rubbning i egodelningen. Af den pröfningsrätt i sistnämnda hänseende, som skulle tillkomma förrättningsman eller egodelningsrätt, torde någon våda icke vara att befara, helst enligt 56 § för bedömandet af det men, som endera sidan kan anses af ego-

utbytet lida, en jemförlig pröfningsrätt nu eger rum, utan att, så vidt Utskottet känner, hafva föranledt några olägenheter.

Såsom ett korrektiv till förekommande af missbruk, och då det dessutom icke är billigt, att den, som i hit hänförliga fall tvingas till egoutbyte, blifver underkastad skyldighet att deltaga i de dermed förenade kostnader, torde, på sätt motionären föreslagit, lämpligen böra föreskrifvas, att kostnaderna i ifrågavarande fall skola drabba den ensam, som egoutbyte påkallat.

På grund af hvad sålunda blifvit i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Utskottets vid sistlidne riksdag i ämnet afgifna utlåtande anfördt, får Utskottet vördsamt hemställa,

att föreliggande motion måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 13 Maj 1875.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservationer:

af Herrar *von Gegerfelt* och *Philipsson*, hvilka ausett motionen böra afstyrkas.

af Herr *Sundell*: Då vid sistlidet års riksdag Lag-Utskottets utlåtande med hemställan, ordagrant lika med hvad i sin motion Herr Sandstedt nu föreslagit, af Riksdagens båda Kamrar efter diskussion afslogs, synes mig, att, endast af detta skäl, bifall till motionen icke bort, på sätt som skett, af Utskottet tillstyrkas.
